

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

V Y D Á V Á F A R N O S T S V . V Á C L A V A V L E T O H R A D Ě

Ročník XXVI.

Říjen 2017

číslo 10

Sestry ode dna

Mám přítelkyně z parku na hradbách,
staré bláznivé žebračky.

V jejich očích jsou prstýnky,
z nichž vyprýštily drahé kameny.

Vyprávíme si svoje životy
odzdola, z člověčího dna.

Sestry ode dna,
mluvíme plyně jazykem utrpení.

Dotýkáme se svých rukou,
to nám pomáhá.

Při odchodu je líbám na tvář
jemnou jako voda.

Anna Swirszczynska

Úvodem

Volby do parlamentu ukážou stav naší společnosti, kolik nezájmu, bezradnosti, rozumu a odpovědnosti máme. Nemálo voličů neprohlédne očividnou nepoctivost určitých politiků. Stádo se nechává vyděsit. Němci dlouho nechtěli vidět Hitlerovy lži, krádeže a vraždy. Strach ochromuje, podporuje v lidech zlo a ničí solidaritu se slabšími. M. Zeman „vyhrál“ prezidentské volby se sudetoněmeckou otázkou. Ale Krym přiknul Putinovi. Byly u nás tanky v r. 1968 oprávněně?

Dobry pastýřský list pro biskupy zřejmě napsal Prof. Petr Pitha. Ale to nestačí, buď se v kostele učíme myslet podle evangelia, nebo jednáme podle vlastních pocitů a pod vlivem nejrůznější propagandy. Několik slušných malých politických stran se má spojit a vytvořit jednu stranu. My křesťané jsme se o to nepokusili.

V dominikánské revui „Salve“ popisují tři kněží, co kněžstvu chybí. Biskup T. Holub vyzval kněze, aby o tom na svých měsíčních setkáních mluvili. Chce znát jejich názory, ne jména. Představíme-li si, že knězem je náš syn nebo bratr, možná nás bude zajímat, jak se mu žije. Útočení na římského biskupa Františka přibývá. Prof. P. Zulehner ve své knize „Papež František a jeho reforma“ ukazuje, jak při Františkovi můžeme stát. (viz str. 5) /v

DO NEBE VOLAJÍCÍ...

Není to tak dávno, co prohlásil jeden pán v baretu s ohromnou bambulí, že musíme počkat na příštího papeže, který církev vrátí do správných kolejí. Jenže mezitím zřejmě došla trpělivost, papež František stále žije, a tak ho 62 katolických osobností obžalovalo z kacířství. Tito znalci zákona podali do Vatikánu 25 stran obžaloby. Prý jsou to lidé velmi vzdělaní, zbožní, věrní kodexu církevního práva a přesvědčení o své pravdě.

Jenže už Ježíš měl co do činění s tak vynikajícími lidmi – a víme, jak dopadl. (Dejte si práci a vyhledejte 23. kapitolu Matoušova evangelia). Něco tak tvrdého, co Ježíš řekl učitelům zákona, papež František svým odpůrcům neřekl nikdy. A tak to dnes říkám místo něho těm 62 žalobcům i těm ostatním zakukleným spiklencům s bambulemi: šibři, tuneláři, záletnice a prostitutky vás předběhnou do Božího království (Mt 21;31)

Neuznávat II. Vatikánům a obžalovat papeže – to je rozchod s Církví, rozkol, řecky schisma. Škoda, že jsem se toho musel dožít.

Jan Rybář

Nejnezištnějším projevem lásky je sloužit milovanému, aniž to ví. Tak Bůh slouží těm, kteří o něm nevědí.

Víra spočívá spíš v pohledu, v postoji, v skutečích, v kvalitě úsměvu než v prohlášeních a proklamacích. Projevuje se vnitřním chvěním, ne burácením potlesku.

J. Sullivan

Jedním z nejčastějších nedorozumění je, že se klidně zaměňuje vnější náboženská praxe s vírou. I někteří „zodpovědní“ činitelé triumfalisticky označují různá sročení davů za „působivou manifestaci víry“. Mělo by se však prověřit, zda tam víře nechybí obsah. Náboženství, především takové, které se vyjadřuje počtem, množstvím, je často nejnapadnějším alibi pro absenci víry.

Pronzato

Země nám byla svěřena jako svrchovaný dar a jako dědictví, za nějž všichni sdílíme odpovědnost ... Lidská důstojnost a prosperita jsou hluboce provázány s péčí o stvoření jako celek.

ze společného poselství patriarchy Bartoloměje a papeže Františka

VÝCHOVA K NADĚJI

Františkova katecheze na text Žid 6:, 10-12
při generální audienci 20.9. 2017

Drahé setry a bratři, dobrý den!

Tématem dnešní katecheze je výchova k naději. Proto budu oslovovat zpříma – tebe – s představou, že mluvím jako vychovatel, jako otec k mladému člověku nebo ke komukoli, kdo je otevřen poučení. Přemýšlej tam, kam tě Bůh zasadil, doufej! Vždycky doufej!

Nepodléhej noci: pamatuj, že první nepřítel, jehož je třeba podrobit, není mimo tebe, je uvnitř. Nedávej tedy prostor trpkým a temným myšlenkám. Tento svět je prvním zázrakem, který Bůh učinil a vložil do našich rukou milost nových divů. Víra a naděje jdou pospolu. Věř v existenci pravd vyšších a krásnějších. Důvěřuj v Boha Stvořitele, v Ducha svatého, který všechno přivádí k dobru, do náruče Krista, který očekává každého člověka na konci jeho života; věř, On tě očekává. Svět kráčí díky mnoha lidem, kteří razili cesty, stavěli mosty, snili a věřili, třebaže kolem sebe slyšeli posměšná slova.

Nemyslete si, že boj sváděný tady na zemi je zcela zbytečný. Na konci života nás neočekává ztroskotání: tepe v nás semínko absolutna. Bůh neklame, zasadil do našich srdcí naději, kterou nechce deptat frustracemi. Všechno se rodí, aby vykvetlo ve věčném jaru. Také nás Bůh stvořil, abychom vykvetli. Připomínám si tady onen dialog, ve kterém dub pravil mandloni: „Pověz mi o Bohu. A mandloň vykvetla.“ Kdekoli jsi, tvoř! Jsi-li na dně, povstaň! Nezustávej padlým, vstaň, nech si pomoci, abys stanul na nohou. Sediš-li, dej se na cestu! Ochromuje-li tě nuda, vyžeň ji dobrými skutky! Cítíš-li se prázdným či demoralizovaným, pros Ducha svatého, aby tvou nicotu znovu naplnil.

Vytvářej pokoj mezi lidmi a nenaslouchej hlasu, který rozsévá nenávisť a rozdělení. Nenaslouchej takovým hlasům. Lidské bytosti, jakkoli se od sebe liší, byly stvořeny, aby žily spolu. Uprostřed neshod měj strpení; jednoho dne zjistíš, že každý je nositelem zlomku pravdy.

Můj rád lidi. Měj je rád jednoho po druhém. Respektuj cestu všech, přímou či krkolomnou, vždyť každý má k vyprávění svůj příběh. I každý z nás má svůj vlastní příběh. Každé dítě, které se rodí, je příslibem života, který opět ukazuje, že je silnější než smrt. Každá láska, která vzniká, je proměňující mocí, která prahne po štěstí. Ježíš nám dal světlo, které září v temnotách: braň jej a chraň. Toto jediné světlo je největším bohatstvím, které bylo svěřeno tvému životu.

A především sni! Neměj strach snít. Sni! Sni o světě, který ještě není vidět, ale jistě nadejde. Naděje nás vede, abychom věřili v existenci stvoření, které sahá až ke svému definitivnímu naplnění, až bude Bůh všechno ve všem. Lidé mající představivost darovali lidstvu vědecké a technologické objevy. Překročili oceány, vstoupili do zemí, kam dosud nikdo nevkročil. Lidé pěstující naděje jsou také těmi, kdo přemohli otroctví a přičinili se o lepší životní podmínky na této zemi. Pomyslete na tyto lidi.

Buď odpovědný za tento svět a život každého člověka. Pomysli, že každá nespravedlnost páchaná na chudáky, je otevřená rána a umenšuje tvoji vlastní důstojnost. Život nekončí s tebou a na tento svět přijdou další pokolení, která vystřídají to naše a ještě mnohá jiná. Každý den pros Boha o dar odvahy. Pamatuj, že Ježíš přemohl strach kvůli nám. On přemohl strach! Náš nejproradnější nepřítel nezmůže nic proti víře. A když na tebe uprostřed životních těžkostí dolehne strach, vzpomeň si, že nežiješ jenom pro sebe. Ve křtu byl tvůj život již pohroužen do tajemství Trojice a ty patříš Ježíši. A kdyby tě jednoho dne zachvátil děs anebo sis myslel, že zlo je příliš velké, aby bylo možné mu čelit, pomysli jednoduše na to, že Ježíš žije v tobě. A On si chce skrze tebe svojí mírností podrobit všechny nepřátele člověka: hřích, nenávisť, zločin, násilí, všechny naše nepřátele.

Stále měj odvalu pravdy, ale pamatuj, že nejsi nadřazen nikomu. Pamatuj na to: nejsi nadřazen nikomu. I kdybys zůstal jediným, kdo věří v pravdu, nevyhybej se přítomnosti lidí. I kdybys žil v mlčení poustevny, nos v srdci utrpení každého tvora. Buď křesťanem a v modlitbě všechno odevzdávej Bohu. A pěstuj ideály. Žij pro něco, co převyšuje člověka. A kdyby tě jednoho dne tyto ideály měly žádat, abys drazě zaplatil, nikdy je nepřestaň nést ve svém srdci. Věrnost dosáhne všeho.

Když pochybíš, povstaň. Nic není lidštějšího než pochybit. A tato pochybení se ti nemají stát vězením. Nebuď uvězněn ve svých pochybeních. Syn Boží přišel nikoli kvůli zdravým, nýbrž kvůli nemocným, a tudíž přišel i kvůli tobě. A kdybys v budoucnu pochybil znovu, neboj se a povstaň! Víš proč? Protože Bůh je tvůj přítel. Zachváti-li tě hořkost, pevně věř ve všechny lidi, kteří ještě pracují pro dobro: v jejich pokorě je zárodek nového světa. Stýkej se s lidmi, kteří opatrují srdce jako srdce dítěte. Uč se z údivu, pěstuj úžas. Žij, miluj, sni, věř. A s milostí Boží nikdy nezoufej.

Všichni se mohou určitým způsobem účastnit církevního života, všichni mohou být součástí společenství a ani dveře svátosti by neměly být zavírány z ledajakého důvodu. Platí to zejména o svátosti, která je „branou“ – o křtu. Eucharistie, byť představuje plnost svátostného života, není odměnou pro dokonalé, nýbrž velkorysým lékem a pokrmem slabých. Tato přesvědčení mají také pastorační důsledky, kterými jsme vyzváni se zabývat s rozvahou a odvahou. Častokrát se chováme jako kontrolori milosti, a nikoli jako její nástroje. Církev ale není celnice, je otcovským domem, kde je místo pro každého i s jeho úmerným životem.

Apoštolská exhortace Radost evangelia

Už od jeruzalémského apoštolského koncilu byla cesta církve vždycky cestou Ježíšovou: milosrdenství a začlenění... Cestou církve je nikoho nezavrhnout navěky: vylévat Boží milosrdenství na všechny lidi, kteří o ně s upřímným srdcem prosí...Neboť skutečná láska je vždycky nezasloužená, bezpodmínečná a nezištná!“ Proto „je třeba se varovat soudů, které neberou v úvahu složitost různých situací, a je nezbytné být pozorní na to, jak lidé žijí a trpí kvůli své situaci“.

Apoštolská exhortace Radost z lásky

PAPEŽ FRANTIŠEK A JEHO REFORMA

Tak se jmenuje kniha Paula Zulehnera, emeritního profesora pastorální teologie ve Vídni, patřícího k nejvýznamnějším evropským sociologům. Ve své knize se laskavým způsobem (jemu vlastním) zasazuje za Františkovy pastorační snahy.

Jedním dechem jsem knihu přečetl. Její obsah doporučuji jako životní program. Pokládám ji za jednu ze tří nejdůležitějších knih roku. Nabízíme ke koupi v kostelích a na faře.

(V prázdninovém Okénku jsem otiskl ukázky z knihy Timothy Snydera TYRANIE o poučení ze 20. století pro současnou společnost.

O knize anglického rabína Jonathana Sackse, nositele Templetonovy ceny: DŮSTOJNOST v ROZDÍLNOSTI, napíšu příště.) /v

Ukázky z Zulehnerovy knihy:

„Náboženská pravda se nemění, avšak vyvíjí se a postupně roste. Je stále táž, jako lidský organismus stále týž, od novorozence po starce, ale mezi tím leží dlouhá cesta. Tím se vysvětluje, proč se kdysi něco považovalo za přirozené, a dnes už ne.“ *Ř. biskup František.*

„Může se stát, že lidé, kteří nežijí ve svátostném manželství nebo ani (zatím) nemohou uzavřít církevní sňatek, postoupili v lásce dále než ti, kteří se v neproblematické situaci dali bez přemýšlení oddat v kostele.“

Institute zná jenom ano, nebo ne. Jenže v oblasti vztahů jsme stále na cestě, postupujeme vpřed, děláme kroky zpět, vztah stagnuje, vyvíjí se, prohlubuje se nebo se rozpadá.“

Paul M. Zulehner

JAK ROZUMĚT SYNOVSKÉMU NAPOMENUTÍ

V posledních dnech vzbudil značnou pozornost dokument *Correctio filialis* (Synovské napomenutí), jenž kritizuje papeže Františka za to, že některé jeho výroky a kroky prý „v církvi i ve světě způsobily pohoršení týkající se víry a mravů... a kvůli tomu se v církvi rozšířily hereze a další omyly“. K původním 62 signatářům dokumentu se postupně připojují další, k 5. říjnu jich bylo celkově 233. Vznikla také petice nazvaná Podpora katolických laiků pro Synovské napomenutí papeže Františka; ta měla ke stejnému datu něco přes 12 500 podpisů.

Petr Dvořák, jeden ze dvou českých signatářů Synovského napomenutí, podle vlastních slov „nepočítal s tak širokou medializací. Jde totiž o teologicko-filozofický spor, kterému lidé mimo církve ani řadoví věřící nemají šanci porozumět“. To je poněkud zvláštní názor. Zaprvé, dnešní lidé sice možná už nerozumějí tradičnímu církevnímu jazyku, jímž je dokument psán; nicméně ve sporu se jedná o zásadní otázky, které se týkají každého z nás, totiž o poznatelnost dobra a schopnost dobro konat. Zadruhé, když někdo hlavu katolické církve a jednu z nejpůvodnějších osobností dneška obviní z šíření herezí, musí počítat s tím, že to vyvolá pořádný rozruch. Ostatně sami signatáři mediální dopad dokumentu ještě příživili tím, že ho v tiskové zprávě bombasticky označili za „epochální akt“, k jakému naposledy došlo roku 1333. A zatřetí, má-li být celá věc chápána jako odborný „teologicko-filozofický spor“, je nepochopitelné, proč dokument svým podpisem zaštiťují i lidé, kteří nejsou teologové ani filozofové. Kupříkladu

hned třetí signatář, Philip M. Beattie, je univerzitní učitel finančnictví a pojišťovnictví.

Hereze a omyly

V úvodním oddíle Synovského napomenutí autoři objasňují, proč se na papeže obracejí právě touto formou. Poté předkládají dvě stránky citátů z 8. kapitoly papežova dokumentu *Amoris laetitia* (Radost z lásky), které prý „vedou k šíření sedmi heretických tvrzení“, a seznam dalších kritizovaných kroků papeže Františka - ty se vesměs týkají výkladu citovaných pasáží z *Amoris laetitia*. Závěrečná část Synovského napomenutí pak rozebírá dvě údajné příčiny toho, co autoři pokládají za „unikátní krizi církve: vliv Martina Lutheera a modernismus. Z pasáže o Lutherovi je zřejmé, že signatářům Synovského napomenutí je proti srsti nejen vstřícnost současného papeže vůči protestantům, ale v podstatě celé ekumenické směřování katolické církve od 2. vatikánského koncilu. Pod hlavičkou „modernismu“ odsoudil papež Pius X. roku 1907 celou řadu různých tezí; signatáři upřesňují, že tímto výrazem míní „názor, podle něhož Bůh církvi nesvědčil definitivní pravdy, které církve musí trvale učit v přesně stejném smyslu až do konce.

Jádrum Synovského napomenutí je seznam oněch sedmi herezí. Nejedná se ovšem o doslovné citáty z papežových textů, ale o jejich interpretaci - jsou to „hereze a omyly“, které prý v *Amoris laetitia* najde „nepředpojatý čtenář“, když se papežův dokument „pokouší číst v jeho přirozeném a zřejmém smyslu“.

Zkreslená slova

Ústřední pasáž Synovského napomenutí by jistě vyzněla poněkud přesvědčivěji, kdyby dokument papežova slova nezkrusoval. Jeden obzvlášť křiklavý příklad: každého křesťana jistě zarazí jednovětý citát z *Amoris laetitia*, že „nikoho nelze odsoudit navždy, protože to není logika evangelia“. V anglické verzi je zdánlivý rozpor mezi touto papežovou větou a křesťanskou věroukou ještě výraznější: „No one can be condemned for ever, because that is not the logic of the Gospel!“ (Doslova: „Nikdo nemůže být odsouzen navždy.“) Vždyť jednou ze základních pravd křesťanství je, že sice můžeme doufat ve věčnou spásu kteréhokoliv člověka, ale rozhodně s ní nesmíme najisto počítat. Strašná možnost věčného zavržení nutně vyplývá z lidské svobody (a tedy i mož-

nosti volit zlo) a z drahocennosti lidského života (který se podle křesťanství nerozměňuje v nových a nových reinkarnacích). Jenže papež František v příslušném článku *Amoris laetitia* vůbec nemluví o posmrtné spáse či zavržení, jak by se mohlo zdát z věty citované v Synovském napomenutí, ale o tom, že „je třeba pomoci každému nalézat jeho způsob účasti na církevním společenství“. Zároveň zdůrazňuje, že ten, „kdo staví na odív objektivní hřích (...) nebo chce prosazovat něco, co není v souladu s učením církve (...), musí znovu naslouchat evangelium a volání k obrácení“.

Není jasné, proč by tento postoj měl papežovi kterýkoliv křesťan vytýkat. Je pravda, že křesťanské milosrdenství není žádné laciné bratříčkování a že Ježíš v evangeliích mnohdy mluví i jedná pěkně zostra. Papežovi kritici ale často přehlížejí, že k „veřejným hříšníkům“ Ježíš přistupuje přesně tak, jak to nastiňuje citovaný článek *Amoris laetitia*: nejdříve přijetí, poté pošouchnutí k návratu na správnou cestu.

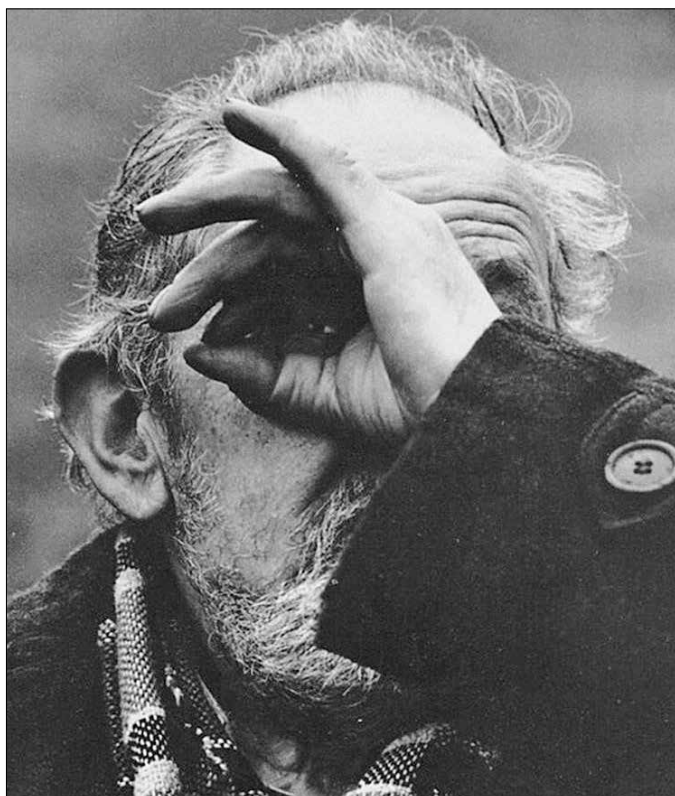
Celníka (tedy zloděje a kolaboranta) Zachea poctí Ježíš tím, že se pozve k němu domů - a tím mu přivodí blahodárný šok a zásadní životní obrat: „Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho ošdil, nahradím mu to čtyřnásobně“. Cizoložnici Ježíš zachrání před ukamenováním - a na rozloučenou ji vybidne: „Jdi a už nehřeš“. Se samařskou ženou žijící v nesezdaném svazku se pustí do debaty o náboženských rozdílech mezi Samařany a Židy - a pozvolna se od ní nechává poznat jako Spasitel světa.

Pomáhat lidem uskutečňovat ideál

Hlavní bod, v němž mezi papežem a jeho kritiky existuje skutečný rozpor, je otázka, jestli rozvedení a znovusezdaní mohou přijímat svátosti - tedy zejména zpovídat se a přistupovat ke svatému přijímání. Je to otázka nesmírně důležitá, jelikož svaté přijímání je středobod katolického života: Boží Syn, jenž se stal tělem, se při něm stále znovu stává součástí lidské tělesnosti kohokoliv z nás. A vyjádřením Božího vtělení, ústředního křesťanského tajemství, jsou také manželství, zpověď a ostatní svátosti.

Jelikož manželství je podle katolického učení nerozlučné, rozvedení a znovusezdaní dosud směli ke svatému přijímání přistupovat jen v případě, že v novém svazku žijí celibátně. Františkovi kritici trvají na tom, že ani papež nemá právo tuto praxi změnit. Podle Františka a dalších církevních představitelů je ale takový přístup neúnosně tvrdý vůči - například - ženě s dětmi, od které utekl manžel a která si později najde nového milujícího partnera. Křesťanským ideálem manželství jistě zůstává celoživotní svazek v „láse, úctě a věrnosti“; nicméně úkolem církve je nejen tento ideál připomínat, ale také pomáhat lidem ho uskutečňovat do té míry, nakolik ve své momentální životní situaci dokážou.

Daniel Soukup, LN 7.10. 2017

PAPEŽ FRANTIŠEK: JAKÉ „ZKLAMÁNÍ“!

Alberto Maggi

Na počátku to bylo jen takové tiché reptání, které se postupem času stávalo stále hlučnějším mručením, až se z něj dnes stal zcela otevřený rozkol vůči papeži, který přišel až z konce světa (a opravdu mnozí by si přáli ho tam zpátky zahnat). Papeži Františkovi se v krátké době podařilo zklamat všechny. A zklamání se proměňuje nejprve ve skrývané roztřpení a nyní ve zcela otevřeně projevanou nevoli.

Zklamání jsou mnozí kardinálové, kteří ho sami zvolili. Vždyť to byl ideální kandidát: žádní kostlivci ve skříní, doktrinárně upevněný, tradicionalista s přijatelnou otevřeností vůči novosti. Mohl by býval církvi zmítané skandály a rozdělení zaručit poklidné období. Nikdy by je nenapadlo, že by měl snad Bergoglio v úmyslu pustit se do reformy něčeho menšího, než je římská kurie, rušit privilegia a pranýřovat marnivost kněží. Jen jeho strídme a spontánní vystupování je stálou obžalobou pompézních prelátů, anachronických faraonů plných jen sebe sama.

Zklamání jsou i kariérní biskupové, pro které bylo jmenování do určitého města jen piedestalem k ještě prestižnější funkci. Byli vždy připraveni naklonovat se podle právě úřadujícího papeže, připodobňovat se mu ve všem a za každou cenu - od oblečení až po nauku - jen aby se zalíbili a dostalo se jim nějaké té přízně. Jenže tehle papež vybízí právě ambiciózní biskupy k tomu, aby voněli po ovcích... strašně!

Zklamána je i velká část kněží. Cítí se zmateni. Byli formováni v rigidní úctě vůči doktríně, bez ohledu na dobro osoby, a teď nevědí, jak se mají chovat. Mají znovu nabyt lidskosti, která v nich přísným udržováním církevních předpisů jakoby zakrněla. Mysleli si, že jako kněží stojí nad obvyčejnými lidmi, a teď je tento papež nabádá, aby sestoupili a dali se do služby posledních.

Zklamání jsou i laici, kteří se zasazovali o obnovu církve, stejně jako super-traditionalisté držící se zuby nehty minulosti. Pro ně je současný papež zrádce, který vede církev do zkázy. Pro angažované laiky zase papež Bergoglio dělá příliš málo: nemění předpisy a zákony, které už dávno nejsou v souladu s dobou, není dostatečně průbojný, nepoužívá své autority velitele v boji.

Nadšení jsou zato chudí, vyloučení, neviditelní a také všichni kardinálové, biskupové, kněží a laici, kteří stáli po desetiletí na okraji, protože byli věrni evangeliu. Bylo na ně právě pro tuto jejich lásku k Písmu (prý) na úkor tradice pohlíženo s nedůvěrou nebo byli dokonce stíháni. To, v co se odvažovali jen doufat, co si jen představovali, o čem jen snili, se teď s papežem Františkem stalo skutečností. S papežem, který znovu pro svět objevil vůni evangelia.

Alberto Maggi, řeholník z řád servitů, studoval na papežských univerzitách Marianum a Gregoriana, v École Biblique et Archéologique française v Jeruzalémě. Zakladatel Centra biblických studií «G. Vannucci».

VÝZVA ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE K VOLBÁM

do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

Lidé dobré vůle, sestry a bratři v Kristu našemu Pánu, obracíme se na Vás v době blížících se parlamentních voleb, kdy se nás různé politické strany a hnutí snaží přesvědčit, že právě oni a jen oni jsou zárukou prosperity naší země. Neodbytnost kampaní i zklamání z minulosti, kdy jsme zažili rozpor mezi sliby a následnou skutečností, v nás může budit pocit marnosti a vést k rozhodování, zda se voleb vůbec zúčastnit. Jako Vaši pastýři bychom chtěli zdůraznit, že nejít k volbám není správným křesťanským postojem. **Děkujeme Bohu, že můžeme beze strachu volit** podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. **Vyzýváme vás proto, abyste se voleb účastnili!**

A chceme Vám pro Vaše rozhodování nabídnout několik podnětů:

Nebudme ukvapení a nepodléhejme laciným slibům rychlých změn. Někdy se zdá, že je naší přirozeností doufat v nebe na zemi a být věčně nespokojeni. Často voláme po změně a hlasujeme spíš PROTI něčemu než PRO něco. Novinka na trhu a změna za každou cenu není ale vždy výhodou a loď, která mění příliš často kurz, nikam nedopluje a veškerou energii vynakládá na neustálé otáčení ze strany na stranu. Je proto dobré podpořit dlouhodobé snahy lidí, kteří v politice často nezištně a vytrvale něco smysluplného budují.

Hledejme pozitivně formulované cíle. Odmítejte nesnášenlivost. Vypořádání, zúčtování či skoncování s něčím, co je označeno za špatné, není dostatečný politický cíl. Vymýtí les je vždy rychlejší a jednodušší než les vysázet a roky o něj pečovat než vyroste. Hledejme mezi politiky ty, kteří neslibují jen změnu a „kácení“, ale snaží se o kontinuitu a budování tam, kde je to jen trochu možné.

Volme kultivovanost. Slušnost a úcta k druhým je nejen na politické scéně stále častěji nahrazována arogancí a vulgaritou. Braňme se tomu! Při svém rozhodování hledejme ty, kteří jsou slušní, drží se morálních zásad a mají snahu pečovat o naši zemi dlouhodobě.

Podpořme ty, kteří vytvářejí životní prostor pro rodiny a berou vážně utrpení a potřeby druhých lidí u nás doma, v Evropě i v jiných částech světa. Vzájemně si pomáhat je v zájmu nás všech.

A jako **lidé víry**, kteří volají k Bohu, v jehož rukou jsou osudy jednotlivců, ale i národů a celého světa, nezůstaňme jen u přemýšlení koho volit, ale za průběh a výsledek parlamentních voleb **se i modleme.**

Vyzýváme Vás, sestry a bratři, nejen k osobní modlitbě, ale vybizíme i jednotlivé farnosti a řeholní komunity k uspořádání adorace a společné modlitby na tento úmysl. **Osvědčme angažovanost své víry!**

Kéž dobrý Bůh požehná naši zemi i všem, kteří za ní po nastávajících volbách převezmou zodpovědnost.

Vaši biskupové

EVROPA POTŘEBUJE KVAS VÍRY

Pavel Fischer

Dobře, která si zakázala mluvit o duchovních kořenech, vládnou účetní. Přístup „má dáti - dal“ a hledání zisku za každou cenu ale nestačí na úkol, který před námi leží. Výzvy u nás a v Evropě vyžadují, abychom našli odvahu vykročit nad rámec technokratického stylu a čerpali i ze zdrojů duchovního odkazu.

Jako by nám Evropská unie mohla být doslova ukradená. Mluvíme-li o EU, pak bývá řeč především o „nich“ nebo o „čerpání“ peněz. Jako bychom to ani nebyli „my“, kdo jako členská země můžeme rozhodovat.

V odpoledním slunci

Minulé léto jsme se s rodinou dostali do zapadlého údolí v srdci Orlických hor. Scenérie jako od Mařáka: potůček, úzká silnice, chomáče lesa žiznivě sestupovaly k vodě, malebné chaloupky se vyhřívaly v odpoledním slunci. Když jsme se v tom krásném koutě loučili s našimi hostiteli a vyrazili na cestu plnou objíždek, dlouho nám v hlavách doznívala jejich poslední slova: „Nechápeme, co je to v tom Bruselu popadlo, máme tu jedno velké staveniště a velké objíždení.“ Náš hostitel nemluvil o starostovi, ani o hejtmanovi, ani o panu ministroví dopravy. Mluvil rovnou o Bruselu. Když něco nefunguje, byť by to bylo pro dobrou věc (oprava silnice v zapadlém koutu země), opravdu za to pokaždé nese vinu Brusel? Není náš problém i v tom, že politicky nestačíme na domácí úkoly, ale nechceme si to přiznat a vinu dáváme jiným? Účetní styl „má dáti - dal“ anebo to známé „my a oni“, s nímž se dalo vcelku úspěšně vzdorovat za bolševika, nás vede do vážného nebezpečí. Jde-li nám skutečně jen o to získávat od ostatních peníze a „tak nějak“ je utratit, hrozí, že to přestane lidem dávat smysl. Už jsme dokonce od jednoho politika slyšeli, že skončí-li evropské dotace, pak pro nás členství v EU ztratilo význam. Chtělo by se říci: stop! Vraťte to místo nazpátek a pusťte film znovu, ať to vidí všichni: tento názor je třeba analyzovat. Opak je totiž pravdou.

Ukrajovaný krajíc

Mluvit jen o penězích připomíná materialismus, který u nás bujel v devadesátých letech. Tehdy Václav Klaus uprostřed privatizačních skandálů a divokého kapitalismu pravil, že on přece nerozlišuje špinavé peníze od čistých nebo (dle vzpomínek kardinála Vlka) že konverze srdcí pro něj neexistuje, neboť zná jen reformu hospodářství a ta už přece úspěšně končí. Tento do nebe volající materialismus je ale mnohem starší, než si chceme připustit. A je tu i dnes.

Najdeme ho v neochotě investovat do učitelů nebo do výzkumu, do reformy systému, který není připraven na to, aby unesl stárnoucí obyvatelstvo naší země. Nedůstojná výše důchodů, které se na rozdíl od mezd zvyšují jen převelice opatrně, svědčí o tom, že ukrajujeme krajíc těm, jimž jsme něco dlužni. Pro-

jídáme však i prostředky, které mají dostat teprve budoucí generace. Správa země, na jejíž suverenitě se tolik bázilo, vykazuje závažné slabiny i tam, kde jde o důležité agendy, jakými jsou obrana země, moderní státní správa nebo velké investice – například do rychlých vlaků nebo dálnic. Jako bychom to nechtěli vidět.

Přehnaný pesimismus

Zatímco pád Berlínské zdi v roce 1989 nastolil nereálný optimismus a zemím EU propůjčil pocit, že mohou ovlivňovat dění a stát se globálním hráčem, dnes je vše jinak. Dostali jsme se do opačného extrému. Obavy z budoucnosti nás dovedly do přehnaného pesimismu.

Migrantská krize vyšlehla jako blesk, který nahromaděnému napětí ulevil a působil jako katalyzátor. Na vše, co teprve bylo ve vzduchu, najedno bylo vidět. A tak i populistickým názorům, které ještě včera byly mimo rámec, pomohla na světlo světa neschopnost některých úřadů. Do veřejného prostoru se dostaly výroky, s nimiž si většinová politika zpočátku nevěděla rady. Tolik emocí, které vyvolali populisté vystupující jako jediní správní mluvčí lidu, tu ještě nebylo. Cestu jim dláždila krize politických stran a směr dala bláhová víra v sílu nějaké vůdčí osobnosti, která přece nejlépe musí vědět, čeho je nám třeba.

Každá krize ve společnosti nemusí být nutně ohrožením. Vytváří i příležitost, v níž mohou vyrůst skutečné, zralé a odpovědné osobnosti. Dává prostor k otázkám, zda dosavadní kroky splnily očekávání nebo kterým směrem se vydat. A to na více rovinách. V Evropě se bude třeba rozhodnout, v čem spolupráci členských zemí opustit a kde ji naopak významně posílit. Jak ale tyto změny připravovat? Jak o nich na veřejnosti vést debatu, když tolik podléháme krátkozrakému, klipovitému stylu politiky? Nejde přitom jen o to hasit rychle požáry v dosloveném i přeneseném slova smyslu, ale shodnout se i na tom, kam chceme společně jít, jaké máme cíle.

Věnovat se základům

Hasič sám nestačí, potřebujeme architekta. Ten, který má za úkol uhasit budovu zajatou v plamenech, musí mít na paměti, že přemíra vody ji může zničit. To samé platí pro EU: nelze hasit stále nové požáry a nevěnovat se základům stavby. Narušená konstrukce bude potřebovat statika, stavitele, architekta, elektrikáře, aby obnovil spoje, a především stavební materiál. Kde budeme ochotni přiložit ruku k dílu i my, za Českou republiku?

Podílet se na společném díle neznamená, že země přestanou odpovědně konat u sebe doma – a například nebudou opravovat silničky v Orlických horách nebo stavět rychlostní vlaky, jak jsme zmínili v úvodu. Společná měna pro eurozónu neznamená, že lze se státním rozpočtem dělat, co koho napadne – to by bylo neodpovědné. Spolupráce vychází z toho, že sdílíme v EU odpovědnost. Sdílená neodpovědnost by byla karikaturou.

Pochybnosti o dalším směřování EU přiživila i debata o odchodu Spojeného království.

V dnešním světě se kampaň před referendem o brexitu jeví jako málo prozíravá: situace je nakonec o mnoho složitější, než oba tábory uměly dohlédnout. A to nebereme do úvahy vyslovené živé argumenty, které v debatě padaly a působily toxicky daleko za hranicemi Spojeného království. O výsledku je rozhodnuto.

Jenže stav vyjednávání o odchodu Velké Británie z EU vypovídá o tom, že věci mohou být ještě docela jinak. Jednáni se budou protahovat. Již nyní můžeme říci, že brexit nejistil všechny aktéry a oslabil schopnost EU společně konat i v tak klíčových oblastech, jako jsou obrana a bezpečnost. S ohledem na stav světa to není dobrá zpráva.

Postoj otevřenosti

Myšlenka evropské integrace není postavena pouze na institucích nebo na volném trhu. Vychází též z étosu spolupráce, hledání usmíření a prakticky žité solidarity. Tento étos se neopírá o příručky ekonomie, musíme ho hledat jinde. Vychází ze zdrojů evropského myšlení, kde má křesťanství nezastupitelné místo. Takže nezapomněli jsme jako křesťané číst znamení doby? A dokážeme se do budoucna dívat i jinak než jen s obavou?

Jedním z klíčových postojů, jimž nás učí křesťanství, je otevřenost. Otevřenost vůči tomu, co nás přesahuje. Otevřenost vůči Prozřetelnosti. Otevřenost vůči bližnímu. Otevřenost vůči cizinci. Otevřenost vůči sirotkům a vdovám nebo jinak potřebným. Otevřenost vůči životu. Tu otevřenost za nás nikdo nemůže zařídit, nelze ji ani na nikoho delegovat. Je to věc každého z nás.

Sv. Benedikt o brblání

Skupina českých sociologů se nedávno v odborné debatě shodla, že typickým českým rysem bývá stěžovat si na poměry. Vskutku, ruku na srdce – často brbláme jen proto, že si potřebujeme navzájem postěžovat, přičemž situace vůbec nemusí být tak zlá. Brblání se stalo v českém jazyce kódem pro sdílení emocí. Pokud bychom pozorně studovali křesťanské kořeny Evropy, zjistili bychom, že to může být v rozporu s jedním z ustanovení svatého Benedikta. Toho, který zakládal kláštery všude, kam oko dohlédne. Komunitám stanovil pravidla ve své Reguli. Mnichům v nich několikrát zdůraznil, že nemají „brblat“.

Vezmeme-li svatého Benedikta vážně, máme příležitost přemýšlet o smyslu jeho doporučení i v dnešní době. Stěžovat si na poměry není řešením. Zato pěstovat postoj vděčnosti,

kteřá vyžaduje jistou skromnost a disciplínu i vůči těm, kdo byli před námi nebo kdo přijdou po nás, může být cestou. Nařízení opata Benedikta, který se stal patronem Evropy, je prospěšné i dnes. Pomáhá projasnit společenskou atmosféru.

Pokoj, nebo klídek?

Křesťané mají na tomto světě zvláštní odpovědnost. Jsou bratry vtěleného Boha. Mohou se inspirovat jeho pokorou a smyslem pro realitu. Jsou též bratry vzkříšeného Krista, a jako takoví světu dluží naději. Možná právě v těchto souřadnicích lze hledat odpověď na otázku, kudy se vydat dál. Na jedné straně otevřenost, smysl pro realitu, nestěžování si na poměry, na druhé pak postoj vděčnosti a naděje.

Často se opakuje, že evropská poválečná spolupráce v sobě nesla vždy silný apel na angažmá ve prospěch míru. Ale co je to vlastně dnes mír? Je to absence ozbrojeného konfliktu? Nebo je to klídek na práci a nerušenou spotřebu konzumní společnosti? Nikoli: ani jedno, ani druhé. Mír je ochota hledat cesty k druhému, od něhož se liším. A to máme dělat doslova každý den. Pěči za tento mír nemůžeme delegovat na politiky, ať se starají. Tu pěči nemůže někdo zařídit. Je to na nás.

Co říci závěrem?

Chtělo by se říci – je třeba vykasat si rukávy a přestat se ostýchat. Nemusíme poslušně opakovat, že Evropská unie je jediná možná cesta. Kritické myšlení není totéž co zbabělé brblání, které k ničemu nezavazuje. Pokud nám na Evropě záleží, stala se kritika holou nezbytností.

Ale i kdybychom měli dnes Evropskou unii nakrásně třeba zrušit, bylo by dobré zítra položit na stůl takový model spolupráce, který bude evropským státům dávat možnost spolupracovat v klíčových oblastech, těm malým nabídne místo u stolu spolu s velkými, vše vystaví demokratické kontrole a podřídí společným pravidlům, nad jejichž dodržováním bude bdít soud. Pokud bychom měli pocit, že to zní jako sen, můžeme se bez obav začít probouzet. Takto totiž dnes funguje Evropská unie. Již dnes je to nástroj, který může sloužit, i když je třeba ho občas upravit nebo přiostrřit. Ano: Evropská unie je nástrojem k tomu, aby se na našem kontinentu mohlo žít v pokoji a aby spolupráce založená na sdílených pravidlech byla možná.

Křesťanů nemusí být na počet zas až tolik. Na to, aby prokvasili společnost, malý počet docela stačí. O tom, že evropské společenství bez jejich kreativní přítomnosti vadne, veřejnost ví mnohem víc než kdy dříve. Otevřel se prostor, aby křesťané vynášeli poklady a připomínali myšlení svatého Benedikta i dalších osobností. Aby se podělili o naději, která se lidem stala tak vzácnou, a vnášeli ducha do bezduchých předpisů a institucí. Společenská objednávka je na stole. Chceme se na tomto úkolu podílet i my?

Autor je český diplomat, nyní působí jako ředitel ústavu STEM Katol. Týdeník, Perspektivy 37/2017

AKTUALITY

**PŘEDNÁŠKY ČESKÉ KŘES-
ŤANSKÉ AKADEMIE** v Leto-
hradě:

**MUDr. Helena Máslová: Ženské
peklo** 19.10. v 19 h. v evangelic-
kém kostele.

**Doc. ThDr. Jindřich Halama:
Není moci než od Boha?**

4.11. v 19 h. v evangel. kostele.

Volby do poslanecké sněmovny

20.-21. října.

**„Stopami svatého Vojtěcha“ - česko-polské
dny křesťanské kultury**, 28. ročník.

Setkání s lidmi z partnerských polských měst
v neděli 22. října:

10.15 h. bohoslužba na Orlici

12:00 h. společný oběd v Orlovně

13:00 h. divadlo a koncert v kostele sv. Václava

14:00 h. odhalení tabule u kostela.

**28. říjen - Den vzniku samostatného
československého státu**

pietní akt v 18 hod. na letohradském hřbitově.

Farní odpoledne v neděli 12. listopadu od
11.45 h. v Orlovně se zabíjačkovým obědem.

**Koncert k uctění památky „Všech věrných
zemřelých“ - Familia Cantorum uvede Mo-
zartovo Requiem** v sobotu 4. listopadu v 17 h.
v orlickém kostele.

(Uctívat památku zesnulých patřilo k lidstvu
odedávna. Slaví ji mnoho národů, každý podle
svých kulturních zvyklostí. Modlitba za zemřel-
é patří k nejstarší křesťanské tradici. Zavedl ji
už v r. 998 clunijský opat Odilo († 1048).

S Malým evropským orchestrem, sólisty a di-
rigentem Josefem Popelkou ml. jsme zvolili
Mozartovo Requiem d moll, abychom mohli
spolu s vámi zavzpomínat na naše blízké, kteří
již nejsou mezi námi. *K. Chomová*

**JEDNÁNÍ VÝBORU PASTORAČNÍ RADY
4. října**

Přípravou akcí uvedených v rubrice Aktuality
se VPR zabýval.

Inspirace pro farnost - p. farář nabídl pro pas-
torační program knihu P. Zulehnera: „Papež
František a jeho reforma církve“ a k promýšlení
„Rozhovor o situaci kněží v Čechách“ z domi-
nikánské revue „Salve“.

Výjezdní zasedání FR - k naplánování pasto-
račního plánu na další rok s přihlédnutím k vý-
zvam z porady před 2 lety.

Kurz Alfa - uvažujeme o jejich zorganizování
pro lidi, kteří o křesťanství mnoho nevědí.

Promysleme si otázky a témata, o které by moh-
li mít nekostelní lidé zájem. Zájemci o uspořá-
dání kurzu se mohou hlásit u p. faráře.

Příprava dětí k Ježíšově Hostině začne každou
středu na Kunčicích v 17.30 při bohoslužbě pro
děti. (Slavnost „první pozvání k Stolu Páně“
budeme slavít v neděli 6. května.)

Adopci na dálku - další ročník sbírky začne
v listopadu. Děkujeme za Vaši štědrost.

Příští jednání VPR - 6.11. v 17.30 h. na faře.

Prátelství Boha křtem přijali

- 10.9. Anežka Malá
Magdalena Foglová
27.9. Apolena Martincová
8.10. Barbora Špíchalová
Adéla Šedová
František Skalický
Jonáš Staněk

Lásku, úctu a věrnost si slíbili

- 30.9. Róbert Faber a Pavla Jandová

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

- 10.10. Ritu Pospíšilovou 56 let
12.10. Václava Vychytila 63 let

ŘÍJEN VE STREETU

16. - 20. 10. KERAMICKÁ DÍLNA

Přijď si vyrobit třeba svíčku.

26. - 27.10. HALLOWEENSKÉ

DÝŇOVÁNÍ Dýně všude kam se podíváš,
pojď si s námi jednu vydlabat.

PREVENTIVNÍ TÉMA: VOLNÝ ČAS

Kolik Ti zbývá volného času po škole? Umíš si
volný čas zorganizovat? Přijď si o tom s námi
popovídat a třeba Ti i pomůžeme lépe si roz-
vrhnout povinnosti, ať máš větší prostor na
své koníčky a zábavu.

LISTOPAD VE STREETU

po 6. 11. - pá 10. 11. **DESKOBRANÍ**

Přijď si do Streetu zahrát deskovky.

út 14. 11. **TURNAJ V ŠIPKÁCH**

út 21. 11. **HÁDEJ, KDO JSEM!**

Budeš si namáhat mozkové závity s námi
a přijdeš si zahrát hádací hru?

út 28. 11. **MANDALOVÁNÍ**

Téma měsíce: SELFIE VŠUDE

KAM SE PODÍVÁŠ

Kam všude selfie dáváš? Víš o nebezpečnos-
ti, že se selfie může lehce změnit na „killfie“?
Přijď si o tom s námi popovídat do Streetu.

ZPRÁVY Z CHARITY

SBÍRKA ŠATSTVA

v průjezdu fary na náměstí v Letohradě

pátek 20.10. 14 - 17 hod.

sobota 21.10. 9 - 11 hod.

Přinášet můžete čisté a použitelné sezónní
šatstvo a obuv, kojenecké prádlo a látkové ple-
ny, lůžkoviny a ložní prádlo, kočárky, cestovní
tašky, nepoškozené nádoby.

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ

Charitní ošetřovatelské služby v Letohradě

1. listopadu od 14 do 16 hod.

- prohlídka zázemí služby, informace od zdra-
votnického personálu

- informace o pečovatelské službě a půjčovně
kompenzačních pomůcek

*Dny otevřených dveří probíhají v dalších měs-
tech v těchto termínech, vždy od 14 do 16 h.:*

4. října Česká Třebová, Matyášova 983

18. října Ústí nad Orlicí, 17. listopadu 69

15. listopadu Choceň, U Koupaliště 1902

29. listopadu Lanškroun, nám. A.Jiráka 2

ROBINŮV OHEŇ

V sobotu 23. září jsme pořádali tradiční
Skautskou vzpomínku (letos už 21.) na po-
čest zakladatele našeho střediska Josefa Vy-
chytila - Robina. Zahájili jsme ji společným
nástupem - pro nepřízeň počasí pod stanem
na hasičském hřišti. Pro světlušky, vlčata,
skauty a skautky jsme připravili odpolední
hru. Zmoklí účastníci se poté mohli zahřát
čajem v klubovně a také opečeným párkem
u ohniště. Po večerním nástupu se všich-
ni přesunuli do Skalky k udílení skautských
ocenění a zapálení slavnostního ohně. Ten se
kvůli celodennímu dešti rozhořel trochu poz-
ději než jiný rok. Přesto všichni vydrželi až do
konce. Pro zájemce jsme na závěr v Urbance
promítali dokument „Skauti bez lilie“. Ve fil-
mu diváci shlédli několik rozhovorů s řadou
skautských vedoucích o jejich životě v době
komunismu. *Veronika Stejskalová*

BLAHOPŘÁNÍ

U příležitosti svátku svatého knížete Václava
a české státnosti byl mezi šestnácti oceněný-
mi pan **Jan Rybář, SJ oceněn Stříbrnou me-
dailí Senátu Parlamentu ČR - Za morální
statečnost.** Blahopřejeme!

Jeho poslední kniha *Deník venkovského fará-
ře* vyhrála v r. 2017 anketu Dobrá kniha, kte-
rou každoročně vyhláší Katolický týdeník.
Za svůj význačný přínos v boji za obnovu svo-
body a demokracie byl P. Rybář oceněn také
medailí Václava Bendy a pamětní medailí
hejtmana Královéhradeckého kraje.

Blahopřejeme pánům Kamilu Moravcovi
a Stanislavu Adamcovi k získání ceny E. E.
Kische za knihu: „Kyšperk/Letohrad v do-
bách válečných“.

PODĚKOVÁNÍ

**Děkujeme všem, kteří přispěli ke slavení
Svatováclavské slavnosti.** Vše se vydařilo,
koncert Familia Cantorum, pěkný program,
skvělé pohoštění i počasí.

Děkujeme Doc. T. Petráčkovi za přednášku
„Reformace jako bod zlomu západního křes-
ťanství“. Opět jsme o něco chytřejší.

Manželé Bergrovi nám z přátelství opravili
několik zubožených obrazů. Starobrněnskou
P. Marii z bratrské kaple sv. Václava, potrhaný
obraz Jana Nepomuckého a obraz z mistro-
vického kostela sv. Jana a Pavla. Obrazy na-
žehlili na nové plátno, vyčistili je a připevnili
na nové napínací rámy. Vypadají o sto pro-
cent lépe.

Jejich malby jsou zajištěny, třeba je někdo někdy nechá zrestaurovat.

Děkujeme Bergovým!

Na Kopečku zdárně pokračují opravy sklepů. Těším se, že se vám bude líbit jejich prostá a elegantní architektonická krása. Pokaždé jsem povznesen pečlivou a pěknou řemeslnou prací našich předků.

Věžička střechy kostela svatého Václava září barvou měděného plechu. Na štít průčelí byl osazen zrestaurovaný a pozlacený kříž a opravená pravá koule. (Na pískovcovém podstavci kříže je ze všech stran letopočet 1671.) Po neděli 15. října začnou klempíři pokrývat střechu měděným plechem.

Také oprava bývalé márnice u kunčického kostela spěje ke konci.

Manželé Bergovi zrestaurovali poslední dva obrazy orlické křížové cesty. Zatím jsou k vidění v kostele sv. Václava.

Zajišťování oprav ale řadu lidí stojí mnoho sil. Nic se neudělá samo. **Děkujeme všem, kteří k opravám přispívají.**

Děkujeme všem dárcům, kteří přispěli 28.574 Kč na ozvučení mistrovského kostela při nedělní sbírce v neděli 1. října. /v

DOPISY ČTENÁŘŮ

ACH JO, VOLBY

Už jsem se jednou na stránkách Okénka pozastavovala nad tím, jak podbízí autoři o významných lidech zpracovávají bulvární zprávy, a jak ochotně jsou mnoha čtenáři a posluchači vyhledávány a přijímány. Bylo by však o mnoho účinnější nad texty těch známých osobností se zamyslet. Zalistrovala jsem tím, co mi moje domácí knihovna nabízí. A protože se blíží čas voleb (odpustíte, nechci otravovat), hledala jsem myšlenky, které by mi mohly v mé naprosté nerozhodnosti, koho volit, pomoci. Tady jsou.

Byli jsme velcí, když jsme se nesli za svými velikými cíli a ideály, klesli jsme, když jsme se těch ideálů vzdali. (František Palacký: Řeč svatoborská)

Nemá-li život lidí myslících být řetězem jednotlivých epizod - a takového života člověk jen poněkud myslivější nesnese - musí být všechna práce myšlenková, i praktická, založena na jistém a pevném základě filosofickém ... na nějakém jednotném názoru na svět a život. ... humanitní ideál je všecek smysl našeho národního života ... Tento náš český ideál humanitní není romantickým blouzněním. Ovšem humanita bez důsledné úsilnosti a účinnosti je mrtvá. Humanitní ideál vyžaduje, abychom soustavně, všude, ve všem a vždy odpírali zlému, vlastní cizí nehumanitě společnosti a jejím orgánům osvětovým, církevním, politickým, národním - všem. Humanita není sentimentalia, ale práce a opět práce.

... Kdo neslychal by napořád pravidlo o zlaté prostřední cestě. ... Je to však smutné pravidlo a zle nám, jestliže se jím budeme spravovat; ... klátíce se mezi krajnostmi ..., hledáme nako-

nec ve své nejistotě prostřednost. Nikoli zlaté prostředí... (Tomáš G. Masaryk: Česká otázka)

Čechové, od první chvíle pozbyvše svého vůdce, který spíše stkvěl se ctnostmi mučedníka nežli duchem zakladatele náboženství, nepoznali ani nepřijali nikdy logických důsledků své smělosti. (Ernest Denis: Konec samostatnosti české)

A tak silná je ta sklonnost k pasivitě, že věříme a světíme i mučednictví falešné ..., kdekdo ukazuje své malé rány a žádá obdiv. ... Naši lžiradikálové politici chtějí dokonce i cizině ... imponovat svými obnaženými boulemi a jizvičkami, jako žebraři o poutích. ... Jen pomyslení na to, že by se Čech musel svého dožebrať, je mně hrozné.

... Bez pevnosti rozumu nedovedeme zabránit zmatkům a konec konců mravnímu poklesnutí a poklesli jsme již tak daleko, že počínáme již spor o tom, jsou-li nám prý potřební charakterové nebo jasné hlavy.

... Smysl té „světové centralizace“, jejíž ... dosah Palacký tak brzy postřehl, ukazuje nám, že vedle programu státoprávního musíme se postavit na široký a světový program kulturní. Prosím každého, kdo o věci uvažuje, ať si jen trochu uvědomí, co znamenají v nové době dráhy, kapitál, světová tržba, politické a kulturní pokroky velikých států, národů a literatur ... a řekne si, že politická samostatnost může každému národu velmi mnoho prospět, ale že prospěje nejvíc národu uvědomělému, vzdělanému a mravněmu. Stát nás nespasí, my musíme udržet jej. Ztratili jsme jej už jednou - proč?

Mládež, vrhající se na bohaté myšlenky cizí, snadno se v nich ztrácí a hladu svého a žízne přece neukojí ... Působí na ducha příliš mnohé a různé vlivy najednou ... a protože je nasnadě tak veliký výběr, duch poletuje od myšlenky k myšlence, ze systému do systému, vzniká shon po novém a novém, vzniká nervózní novotářství, myšlenku čerejší ubíjí myšlenka dnešní, ne proto, že by byla správnější, ale že je nová. Módnost se stává jediným kouzlem, rodí se duchovní gourmanderie, hledající, co dává den, ba minuta.

... Pokládaje státní organizaci společnosti za tak přirozenou, jako všechny organizace jiné, nedovedu v ní, ve vládách, správcích politických, vidět přirozené a zapřísáhlé nepřátele společnosti. Vidím chyby a vady politického zřízení, jako je vidím v zřízeních ostatních, a proto chci ve službě pokroku stát proti těmto chybám ... dnes, kdo myslí, donikat musí k principům - úryvkovitého konání a myšlení máme dost, více než snášíme, vždyť právě

v něm je zřídlo nynější krize světové, jejímž speciálním projevem je také naše nynější krize národní a politická.

... Práce politická, jako skutečná práce všelka, vyžaduje soustavnosti, pilnosti, stálosti, vytrvalosti ...

Proto dnes musí se na poslanci žádat a musí se především žádat politické vzdělání. Neúhonný, nezištný charakter rozumí se sám sebou.

... Světovými nejsme, těkáme-li světem, ale když jsme v sobě zpracovali, co svět nám podává. Když Kollár, Šafařík, Palacký, Havlíček, Mácha a Neruda ... hlásali světoobčanství, čisté člověctví, svrchovanou ideu člověčenství, světové uvědomění a vzdělání, nehlásali tím kosmopolitism politický a beznárodní. Neruda řekl: *Vlast může se obejít bez každého z nás, ale nikdo z nás nemůže se obejít bez vlasti. Běda tomu, kdo si to myslí. Dvakrát běda tomu, kdo se vsutku bez ní obchází! Kosmopolitism - je nesmysl, kosmopolita je nula, méně než nula. V nenárodnosti není ani umění, ani pravdy, ani života, není ničeho.*

Kdo má skutečně snahy po světovosti vzdělání a kdo pracovat chce k tomu, aby celý náš národ unikl malosti, ten se nemůže postavit na celý svět, protože na světě stát nemůže. Kdo vypáčit chce svět, musí mít ten pevný bod, jehož si Archimedes přál, a ten pevný bod je rodina a národ. Bez zdravé, plné rodiny není zdravého a plného národa, bez národa nejsme nikdo ničím.

(Tomáš G. Masaryk: Česká otázka)

Lidi lze vždy přivést k rozkazům vůdců.

Je to lehké. Stačí jim říct, že na ně někdo útočí a pak odsoudit pacifisty za nedostatek patriotismu a za to, že vystavují svou zemi nebezpečí. Funguje to v každé zemi stejně.

-Hermann Goering

V pokušení moci je cosi velmi zákeřného, šálivého a dvojsmyslného: na jedné straně dává politická moc člověku báječnou příležitost od rána do večera si potvrzovat, že skutečně existuje a že má svou nepopíratelnou identitu, zapisující se každým slovem a činem velmi viditelně do světa, který ho obklopuje. Zároveň se ale v téže politické moci ... skrývá ... nebezpečí: že nám naopak naši existenci a identitu ... nenápadně, ale nezadržitelně bere.

Člověk, který zapomněl řídit auto, nakupovat, vařit si kávu a telefonovat, není totiž týmž, který to celý život uměl. Člověk, který se nikdy nemusel pozorovat okem televizní kamery a který podrobuje náhle každý svůj pohyb jejímu pohledu, není už týmž, kterým byl. Stává se zajatcem svého postavení, svých výhod, své funkce. ... Přestává ovládat sám sebe,

protože je ovládán něčím jiným: svou funkcí, jejími nároky, jejími důsledky, jejími průvodními znaky, jejími výhodami.

... Člověk kamení ve svou bustu. Busta sice zdůrazňuje jeho nehybnou význam a slávu, ale zároveň je to jen kus mrtvého kamene.

Co z toho všeho vyplývá?

Rozhodně z toho nevyplývá, že je nesprávné věnovat se politice. ...

Vyplývá z toho něco jiného: politika je oblast lidské činnosti, která klade zvýšené nároky na mravní cit, na schopnost kritické sebereflexe, na skutečnou odpovědnost, na vkus a takt, na schopnost vcítění do duše druhých, na smysl pro míru, na pokoru. Je to zaměstnání pro obzvláště skromné lidi. Pro lidi neobelhatelné. Lžou všichni, kteří nám tvrdí, že politika je špinavá věc. Politika je prostě jen práce, která si žádá obzvláště čisté lidi, protože se v ní lze obzvláště snadno morálně zašpinit.

(Václav Havel: „Sám sobě podezřelý“)

Většina textů, které jste právě přečetli, vznikla před rokem 1900. To je na formulacích dobře znát. Řeč se změnila, problémy zůstávají. Proč? Asi proto, že jsme lidé chybující, ochotní nechat se obalamutit hezkým nebo řízným slovem, někdy dokonce spoléhající na to, že ten, kdo tlučé pěstí do stolu, nejspíš naše problémy vyřeší. Hledat a přemýšlet. To nám ta stará dobrá garda radí. EN

Mladí přátelé, jsem staříčkový pamětník: pamatují se na události tak vzdálené, jako je převrat a psychologický stav po něm. Tehdy nebylo lidí, kteří by šeptem nebo okázale špitli jen slovíčko pochyb o demokracii; každý byl demokratem od kosti; nebylo strany, která by už svým titulem nebyla demokratická, republikánská nebo aspoň lidová. Nebyť demokratem bylo by tehdy něčím strašně starorežimním, zaostalým a zatuchlým. Je až ku podivu, kam se poděly ty loňské sněhy... Naše demokracie není dosud hotova, ba ani se dosud nevžila. Vemte si průměrného občana a jeho vztah k státu, k vládě, k úřadům, k parlamentu; řekněte sami, máte-li před sebou psychologický typ lidovládců, který je si vědom, že o těch věcech spolurozhoduje – nebo typ reptajícího, neochotného a podrážděného ovládaného? Vypadáme v celku, jako bychom si vládli – nebo jako bychom skřípali zuby pode jhem jakéhosi cizího vládnutí a ouřadování? ...

Duševně žijeme ještě pořád ve stavu nevolnictví, ovládanosti, nesvobody. Podívejte se na zralejší demokracie, na národy povahově vyspělejší: oč méně servilnosti a founovství, nakvašenosti a neochoty, byrokratičnosti, neúcty a nedůtklivosti se jeví už ve styku člověka s člověkem... Demokracie je něco jako dobrovolná kázeň; ale mezi lidmi nevrlymi není kázně ani dobré vůle. Všimněte si, že odpor proti demokracii se spojuje obyčejně s chronickým nadáváním, s pasívním pesimismem; názor, že demokracie se přežila, přýští zpravidla z ponurého tvrzení, že všech-

UDĚLAL JSEM CHYBU

Po listopadu 89' jsem chtěl vyhledat estébáky, kteří nás pronásledovali a vyslyšeli a krajského tajemníka pro věci církevní Miroslava Zámečnicka, který dohlížel na kněze a trápil nás (byl prodlouženou rukou tajné Státní bezpečnosti). Ale pro mnohou práci, a protože nejsem mstivý, jsem to neudělal. Byla to velká chyba. Písmo říká: „Bude-li někdo přistižen, že hrubě nakládal s Izraelitou, budeš jej spravedlivě soudit ... , tak odstraníš zlo ze svého středu.“ (Srv. Dt 24:7)

Neučinili jsme tak, mlčeli jsme ke zlu a vymstilo se nám to. Dopustili jsme, že spolupracovníkům Státní bezpečnosti, kteří ze zjištěných důvodů udávali druhé, mohli jejich řídicí estébáci u soudů „dovšedčit“, že se Státní bezpečností nespolečupracovali. Copak je spolupachatel zločinu hodnověrným svědkem? Mohl by např. esesák u soudu svědčit kápoři koncentračního tábora, že netrápil vězně? (To by komunisté křičeli - právem.)

Byli jsme měkčí. Nejde na prvním místě o jejich potrestání, ale o pojmenování zločinů. Tito lidé se nám smějí. Byli prohlášeni za nevinné. Dodneška škodí společnosti. Někteří zastávají vysoké posty v politice nebo církvi. Ani je nemusím jmenovat. Alespoň tu chybu přiznávám, abyste se z našich chyb poučili. Dějiny naši liknavost právem odsoudí.

Václav Vacek

no je samá lumpárna. Je-li tomu tak, co chcete zlepšit? Hromada neřádu zůstane neřádem, i když se převrátí...

Pokud jde o přesvědčené komunisty, nemůžeme ovšem od nich žádat něco jiného; horší je, rozhostí-li se podobná neúčastná negace i jinde. Mezi slovy, že stát něco dělá špatně, a slovy, že my něco děláme špatně, není rozdíl jenom verbální; neboť to druhé vede k jiným skutkům – především vůbec k nějakým skutkům. Řeknu-li, že stát se dost nestará dejme tomu o nemocnice, může mně to naplnit chmurným zadostiučiněním: dixi et salvavi animam meam. Ale řeknu-li, že my, my se dost nestaráme o nemocnice, tu mne to, hollenku, zavazuje, abych se staral, psal, agitoval a dřel se pro tu věc až do skonání dnů...

Karel Čapek, *O demokracii, Přítomnost 1932*

Neznámé nás ohrožuje, chceme je prozkoumat. Zajímalo mě myšlení dozorců, válečných a politických zločinců, estébáků: Co je to za lidi? Proč ubližují?

Estébáci, kteří se k tajné policii dali po r. 1968, komunismu nevěřili, komunistická strana jim byla pouze výtahem k moci a penězům. Podobně i ti, kteří v době normalizace vstoupili do strany, byli prospěcháři. Soudný člověk přece nemohl mít sovětskou okupaci za přátelskou pomoc.

Nedávno jsem tři hodiny mluvil s bývalým komunistou. Do strany vstoupil v 80. letech. Je inteligentní, vystudoval vysokou školu technickou, je společenský, vyjadřuje se k mnoha věcem, už se nebojí říkat své názory. Mám štěstí, že jsem jej poznal až teď, v osmdesátých letech by mi byl nebezpečný. Patřil k těm, kteří nás pronásledovali a očerňovali. Řada těch, nad kterými měl moc, tvrdí, že jim škodil. Ptal jsem se jej, zda někdy udělal chybu a jestli něčeho v životě lituje. „Nikdy jsem nikomu neublížil“, pravil, „mám čisté svědomí“.

Já řady svých chyb lituji, a vyčítám si, že jsem měl ještě víc pracovat proti lži a nespravedlnosti.

Mýlit se je lidské, ale i chybami se můžeme poučit, pokud je poznáme, přiznáme si je, pokud najdeme jejich příčinu a snažíme se o nápravu.

Ti, co chybně volili a dali svůj hlas fašismu, nacismu nebo komunismu mohou - nahlédnou-li a přiznají svou chybu a snaží se o nápravu - mohou být společnosti užiteční. Ale prospěcháři trpí vadou charakteru (ta se velice těžce přiznává) - proto jsou nebezpeční dodneška. (I v církvi se tento druh kariéristů vyskytuje.) Dál lžou, že komunismus je vyšším společenským řádem a nejlepším uspořádáním společnosti.

Kapitalismus není ideální, ale je schopen vývoje a sociálního pokroku - pokud nezničí demokracii a neumožní vznik fašismu, nacionalismu a komunismu.

Nenechme se neokomunisty mást. Neuměli včas prohlednout zlo svého režimu a dodneška neprohlédli - tím se vyřazují z rozumné a slušné debaty. Mají vadný úsudek, už jednou nás zavedli do neštěstí. Opět touží po moci a propagují za vůdce lidi zrůdné a bez charakteru. /v

Prezident Miloš Zeman se 5.12. 2013 zaručil za svého kancléře Vladimíra Mynáře, který stále nemá bezpečnostní prověrku. Zeman řekl, že o ní kancléř požádá příští týden. Musí rozptýlit pochybnosti, které se objevily, dodal Zeman.

Vojáci wehrmachtu v přátelském rozhovoru s důstojníky z 29. obrněné brigády Rudé armády po jejich invazi na Polsko.

KULHAVÝ POUTNÍK

Josef Čapek

Už déle jsem v sobě nosil hodně nepevný a stále odsunutý záměr, či spíše jen nezávazné pomýšlení, že - napíšu-li kdy ještě něco, čemu se říká knížka (neboť kniha se mé nerozhodnosti jevila příliš náročným úkolem), bude to něco o Kulhavém poutníkovi.

Kdo to měl být, ten Kulhavý poutník? Abych to řekl co nejstručněji, znamenal mi člověka, který někam jde. Kohosi, kdo jistě má nějak namířeno, ale napadá trochu na jednu nohu, a tak ovšem není rázným chodcem. Ta nachromlá noha, snad si to někdy v mládí zavinil z vlastní nezbednosti sám, když neprozřetelně lezl někam, kde není dosti jisto a pevně, a odnesl si z toho pak pro život takovouto památku: nebo mu to mohli způsobiti jiní, jejichž zlomyslnosti, surovosti nebo hlouposti se podařilo přerazit na světě o jednu nohu víc, jak se přihází u dobytka, ba i u užitečného nářadí. Nebo, ještě prostěji, je ta jeho kulhavost vadou už vrozenou, jenom organickým neduhem. A též i takto: řekněme si, že život i svět mu zůstali něco dlužni a on zase že zůstal něco dlužen jim, světu i životu: byla v jeho myšlení také zvláštní směsice skepse, vnitřního patosu, odporu i dobrodušné důvěry. I to je určitý druh chromosti.

Ale ta trocha kulhavosti mu nevádí, aby si, třebaš napadaje, nešel svou cestou jako jiní lidé. Ba, jde o něco tíže a pomaleji než mnozí ostatní, někdy při tom více vidí a pozoruje a snad i o něco uvážlivěji si povšimne všelikých setkání. Občas se pozastaví, když se ta kratší noha malinko či více připomene: usedá třeba u příkopu, což je docela dobré místo k zastávce, neboť příkop je vždycky tak trochu průměrem světa a života, nebo se posadí do stínu pod velkým stromem, jehož listí se třpytí a šepotá dolů k zemi, do šíra kraje i vzhůru k velkoduchému blankytu, a zde tedy odpočívá, aby nespěl příliš kvapně, aby si po oddechu a přitom se porozhlédl. Tu, nabíraje na silách i na vděčně odevzdaném poklidu, nazírá úkazy veliké, jako jsou nebesa a dálky, a současně velmi drobné, jako je třeba pták anebo jen mol. Takto tedy tou kratší, méně hybnou nohou, kterou je při své pouti životem postižen, bylo mu zase něco přidáno: jako tu svou kratší nohu, tak zase i některé věci života a světa cítuje o něco připomínavěji a silněji.

Tož taková byla ta představa Kulhavého poutníka: jistě že nic obzvlášť zajímavého, ale opravdu poskytovala mnohou příležitost k útěšlivému i méně útěšnému snění, což ostatně není z nejhorších bludností tohoto světa. A proč bych nepřiznal: chovala v sobě i kousek nějakého podobenství, v ledačem omluvného a tím občas i povzbudivého. Byl mi nejčastějším a nejbližším společníkem, šli jsme spolu mnohými cestami, po dláždění i po travnatých stezkách, ve shodě i v hádání, Kulhavý poutník a já, když jsem šel sám.

JSME Z RODU KRÁLOVSKÉHO?

V Ježíšově podobenství o svatbě prince se král jednoho svateččana ptá: „Příteli, jak ses sem dostal bez patřičného oděvu? (Jedná s ním laskavě, oslovuje ho „příteli“). Kdyby mu někdo oblečení na svatbu darované králem třeba ukradl, zřejmě by dostal další roucho).

Když se vykutálený host nezmohl ani na slovo, král rozhodl: „Služebníci, vyhoďte ho.“

Do synagogy židů přicházejí ke společnému dobrořečení Bohu, ale někteří „přezbožní“ přicházeli na Ježíše číhat, aby jej měli z čeho obžalovat. (Tento hřích - náboženské pýchy, nesnášenlivosti a nenávisti přivedl Ježíše na kříž.)

Určitý druh fanoušků přichází na fotbal, aby se porvali se svými protivníky.

Někteří lidé o orlickém kostele a o naší liturgii šíří pomluvy a vědomé lži. Někteří z této nenávislné party k nám občas na Orlici při-

jdou, aby si doplnili hladinu svého jedu. Už při bohoslužbě pomlouvají a pak bezostyšně, bez „vypláchnutí huby“, přistupují k Ježíšově Hostině. Pak, místo aby se nechali unést radostí z Ježíšova milosrdenství a blízkosti, pokračují v pomluvách.

Jsme-li pozváni přáteli ke stolu, přinášíme hostitelům nějakou pozornost, děkujeme za pozvání, za dobré jídlo a přátelské společenství u stolu. Kdyby někdo z pozvaných k obědu začal kritizovat hostitelku, její jídlo, jak má uvázanou zástěru, a uspořádaný byt - byla by to jen nevychovanost?

Slušní hosté by hostitele a jejich rodinu bránili. Našeho Hostitele známe. Společensky dodneška platí, že je rozdíl, jestli urazíme žebráka nebo presidenta. Ježíš to převrátil: „Jedná-li někdo neuctivě s Rómem, Vietnamcem, bezdomovcem, vězněm, muslimem, římským biskupem Františkem, Janem Rybářem nebo kterýmkoliv farníkem, uráží Otce všech lidí“.

/v

NÁŠ ROZHOVOR

KRAJINA MĚ PŘITÁHLA

Ing. Barbora Náhlíková letos ukončila studium na Mendelově univerzitě v Brně, Fakultě zahradní a krajinářské architektury v Lednici diplomovou práci o Letohradu.

Tvoje závěrečná práce je krajinářskou studií Letohradu. O čem pojednává a co popisuje?

Hlavním záměrem mé práce bylo zpracování krajinářské studie modelového území. Mohla jsem si vybrat území a podmínkou výběru bylo to, že se musí jednat o krajinu, která v sobě nese možné prvky komponované krajiny (tzn., že byla člověkem vědomě esteticky dotvářena). Protože jsem zjistila, že krajina v okolí Letohradu tyto prvky skutečně má, zvolila jsem pro svůj výzkum území Letohradu. Krajinářská studie ukazuje, v jakém stavu krajina je, jaké obsahuje hodnoty, problémy a střety. Byla jsem velmi ráda, že můžu zkoumat místo, kde žiji a které mám moc ráda.

Co to je krajinářská studie?

Cílem krajinářské studie je podpořit celistvý přístup k obecné ochraně krajiny a péči o ni. Obecná ochrana znamená, že se zajistí i ochrana ostatní krajiny, která nespadá do žádné zákonem určené rezervace, parku, CHKO atd. Jde o dokument, který si klade za cíl navrhnout, prověřit či posoudit možná řešení konkrétních problémů a dalšího vývoje území. Právě z tohoto dokumentu by měla města a obce vycházet z důvodu logického nakládání s krajinou. Tedy aby stávající a nově vznikající hodnoty v dané krajině byly podporovány a problémy a střety naopak snižovány.

Nejdříve se studují přírodní podmínky, pak vliv člověka na krajinu a dále nehmotné hod-

noty jako například významná místa spjatá s historickými událostmi či místa s duchovním rozměrem. V druhé fázi se tato zjištěná fakta mezi sebou porovnávají a objevují se tak střety a problémy mezi nimi, na které v poslední fázi práce reagují již samotné návrhy.

Jaké má tedy zdejší okolní krajina hodnoty a nedostatky?

V Letohradě je stále řada zajímavých a hodnotných míst a vazeb mezi nimi, nad kterými je třeba se zamyslet, chránit je a velmi citlivě je rozvíjet. Mezi hodnoty jednoznačně patří dochované kulturní památky a další historické struktury krajiny, což jsou například extenzivní sady (např. na Kunčicích u sjezdovky či u kaple sv. Jana Nepomuckého na Kopečku), aleje, historické cesty a další. Dále například park, který je krásný především na jaře, Letohradská bažantnice, ale i třeba výhledy do krajiny.

Naopak jedním z problémů je tady eroze. Všude v okolí vidíme kukuřičná pole, což není pro tento kraj dobrá plodina. Bleskové povodně odnášejí půdu z kopcovitého terénu, půda nestihá vsáknout vodu, protože tam není vhodný pokryv a voda steče po povrchu. Za socialismu rozoráním mezi vznikla velká pole, která jsou tady doteď. Dnes řešíme problémy v krajině, které vznikly v socialismu - např. scelování pozemků, vodní nádrže apod. Ideální by bylo změnit plodiny pro pěstování, vysadit drobné remízky a další prvky, které zadrží vodu. Dále jsem v práci popisovala nivu řeky Orlice, která je teď v některých místech zastavěná domy, ačkoli ty zde v historii nebyly. Při povodních jsou logicky velmi ohroženy, takže ideální by bylo v těchto místech omezit zástavbu úplně.

Mohla bys blíže objasnit, co znamená „komponovaná krajina“?

Komponovaná krajina je vlastně speciálním typem kulturní krajiny, která kromě toho, že člověk do přírodního prostředí zasahu-

je hospodářskou činností, do ní záměrně vkládá další estetické, filosofické a duchovní hodnoty. Výsledkem pak je kompozice, která je složená z bodů, linií a ploch, které jsou ve vzájemném vztahu.

Proč to naši předkové takto dělali?

Naši předkové v krajině žili, byli s ní spjatí a krajina je vlastně živila, proto si vypěstovali cit pro práci s ní. Důležité je, že majitelé panství a církev těmito zásahy zvýrazňovali svoji moc a postavení. Lze tedy říct, že dříve divokou neprostupnou přírodu si začal člověk podmaňovat. Vkládal do ní symboly, někdy zjevné, jindy skryté. Krajina měla smysl, který není vždy vidět na první pohled. Dnes se bohužel takto neuvažuje, protože všechna měřítká obvykle převálcuje ekonomický „přínos“. Málokdo chce dát peníze do budování krajiny. Naši předkové to dělali dobře, a bylo by fajn na to nezapomínat a brát si z nich příklad.

Naši předkové povýšili krajinu na umělecké dílo, aby se v ní cítili dobře. To muselo být dobrodružné pátrání. Jak jsi postupovala?

Velmi mě to bavilo a zajímalo. Bylo to jako detektivní pátrání. Letohrad je místo, které znám a mám ho ráda. Nejdříve jsme prostudovala veškeré dostupné historické i současné mapové podklady, které mi pomohly k domněnce, že se tady nějaká komponovaná krajina může vůbec vyskytovat. Následně jsem prostudovala literární a obrazové podklady. (Ráda bych zmínila, že bez dlouholeté práce pana Stanislava Adamce na jeho publikacích o Letohradu a okolí, by tuto práci vůbec nebylo možné vytvořit.) A pak nezbývalo nic jiného, než jít do terénu a vše zjištěné si potvrdit či vyvrátit v realu. Po těchto průzkumech jsem vše zakreslila do map.

A co jsi vlastně zjistila?

Krajina Kyšperka byla záměrně komponována již v 18. století, kdy panství vlastnil rod Bredů a následně hrabě Petr Marcolini-Feretti, který kompozici dotvářel v 1. polovině 19. století.

Jedná se o barokní kompozici s hlavním prvkem kaple sv. Jana Nepomuckého. Dále byly citlivě využity v té době již stávající významné objekty (hospodářské dvory, kaple a drobná sakrální architektura), které byly mezi sebou propojeny systémem alejí nebo pouze vizuálně. Dominantní kaple sv. Jana Nepomuckého je viditelná z mnoha míst a směřuje na ni alej od Lukavského dvora (na cestě u této aleje stál dříve kamenný mostek přes Lukavský potok) a pak stromořadí u Hotmarovy kapličky a také samozřejmě aleje na samotném Kopečku, o které by se mělo pečovat. Strašně moc si přeji, aby byla obnovena Lipová alej, která tu dřív stávala. Je to významný prvek, který sem patří. Tato alej je kreslená na všech historických mapách, kdy ještě Kopeček nebyl vůbec zalesněn a je spjatá s poutěmi ke kapli, protože umožňovala poutníkům odpočinek ve stínu.

Důležitý je také vrch Žampach, jenž je významným dominantním bodem širšího okolí (původně na něm stál hrad Žampach, jehož majitelé vlastnili Kyšperk ve 14. století). Zjistila jsem, že byl symbolicky propojen s Lukavským dvorem a dále s alejí vedoucí od dvora na Šedivec. Tato osa je následně zakončena - opět symbolicky - sochou sv. Jana Nepomuckého na Šedivci.

Další významný prvek je také Kulatý remízek, kterému se říkalo Padesátka (protože prý jeho výměra byla 50 měř). V pozdější době byl v těsné blízkosti vysázen Císařův les, proto již tento remízek nemá takovou vizuální hodnotu. Dříve byla odtud také viditelná kaple sv. Jana Nepomuckého a Žampach. Skrz remízek procházely také dvě na sebe pravoúhlé osy (aleje). Jedna směřovala a stále směřuje k Lukavskému dvoru. Jako zajímavost bych ráda zmínila, že František Skála ve své knize Kyšperk (1948) uvádí, že byl Císařův les vysázen na počest stříbrné svatby Františka Josefa I. s manželkou. Les se skládal převážně ze smrkového porostu, avšak byly vysázeny také listnaté stromy, které tvořily počáteční písmena jejich jmen.

Také Obora u státovky s průseky ve tvaru hvězdy je zajímavým prvkem kompozice. Dříve tu totiž stál lovecký letohrádek a průseky byly tvořeny lipovými alejemi.

Takových prvků a vazeb byla a stále je zde spousta. Základem domněnek, že se jedná o komponovanou krajinu, je i přátelský vztah rodu Bredů s hrabětem Šporkem (známý šlechtic zakládající komponované krajiny - např. Kuks) a také pořádání tradičních poutí ke kapli sv. Jana Nepomuckého, které jsou součástí života letohradských obyvatel dodnes, i když v jiném rozsahu. Dalším dokladem je zjištění o zakládání nových vsí (to svědčí o promyšleném nakládání s krajinou), výstavbu Loveckého zámečku v Oboře, u něhož se za vlády Jana Nepomuka Bredy často konaly bujaré radovánky, ale také vztah k přírodě hraběte Marcolini-Feretti, který dle literárních zdrojů (Adamec, 2008) obnovil hospodářské dvory, vysazoval aleje či zakládal lesy.

Také František Skála ve své knize popisuje

charakter naší kyšperské krajiny, jako mozaiku polí, luk, lesů, vesnic a měst v údolí řek a potoků zasazených v zeleni. Na vrších kopců se nacházejí lesy a pole jsou od sebe oddělena mezemi. No není to nádhera?

Tvá práce je unikátní. Co z ní pro tebe vyplývá a k jakému cíli jsi dospěla?

Důležité je, že jsme zjistili, že tady něco takového vůbec je. A že to něco je potřeba chránit. Pokud postavíme v nějaké důležité ose dům, pokážíme celou kompozici, budovanou staletí. Do budoucna by bylo dobré se tím dál zabývat, pátrat v archívech a dohledávat spoustu dalších informací. V obnově a zachování stávajících prvků vidím velký potenciál jak v ochraně dědictví po našich předcích a ochraně přírody a krajiny (protierozní opatření, zlepšení stavu územního systému ekologické stability atd.), tak i zvýšení atraktivity území pro turismus. Toto však musí být provedeno velmi citlivě.

V části práce navrhuješ zajímavé konkrétní změny. Můžeš některé uvést?

V návrhové části jsem jednotlivé návrhy rozdělila do tří kategorií. V první se zabývám zásadními změnami, což je např. protierozní opatření, zejména na Orlici a nivou řeky Tiché Orlice, kde navrhuji omezit další výstavbu. Ve druhé kategorii, která se zabývá kvalitativními změnami v krajině, řeším zachování viditelnosti dominanty města kaple sv. Jana Nepomuckého, obnovu extenzivních sadů na Kunčicích u sjezdovky, navržení využití opuštěných míst (např. bývalá plovárna na Podměstí), zkvalitnění prvků ÚSES (Územní systém ekologické stability) či program krajiny pro místní i turisty. V poslední kategorii se zabývám obnovou komponované krajiny. Zde reaguji na současný stav jednotlivých prvků (alejí, ploch atd.) a navrhuji jednotlivá pěstební opatření. Na závěr jsem zpracovala detailní návrh území kolem kaple sv. Jana Nepomuckého.

Kdyby sis mohla vybrat, který z tvých návrhů bys realizovala nejdříve?

Nejradši všechny, a to hned. Ale úplně nejdřív asi Kopeček s celou komponovanou krajinou, protože ještě pořád je čas tyto prvky zachránit. U kaple sv. Jana Nepomuckého bych vybudovala lepší přístupovou cestu pro pěší, obnovila bych lipovou alej a třešňový sad, pod kterým by byly umístěny lavičky a lidé by zde mohli trávit svůj volný čas a kochat se okolní krajinou. Pod kaplí bych založila květnatou louku, která by na jaře byla zaplavena bílými květy narcisů a později by zde kvetly máky, chrpy a další. To je můj sen.

A co bys udělala nejdříve ze záchovných opatření?

Mé návrhy jsou stále jen ve fázi konceptu. Ale rozhodně bych se zabývala protierozním opatřením, zvolením vhodných plodin a správným hospodařením s ornou půdou. Myslím si, že je nutné vycházet z historického členění krajiny, provést komplexní pozemkové úpravy, a až pak je možné do krajiny vnášet prvky zabraňující riziku eroze.

A především bych doporučovala při zpra-

covávání plánu rozvoje města brát ohled na přírodní, historické a duchovní hodnoty, které jsou pro nás výjimečné a dělají Letohrad Letohradem.

Můžeš jako absolvent takovou práci teď najít?

V současné době je těžké uchytit se jako krajinářský architekt – musí se skloubit hodně odvětví a rozumět jim, aby vzájemně koope-rovaly. A to vyžaduje zkušenost, praxi. Kom-plexní zkoumání krajiny mě ale moc baví. Má to smysl, někam to vede a je to důležité pro nás a pro další generace. To je totiž strašně důležité si uvědomit, že cílem této profese není tak úplně realizovat návrhy pro nás, ale spíše je realizovat pro někoho, kdo tu bude žít po nás. Příkladem může být Lednicko-valtický areál, ve kterém jsem během studia trávil několik let. Vždyť Lichtenštejnové, kteří tento park zakládali, ho budovali pro nás, abychom my se mohli procházet pod již vzrostlými mohutnými korunami stromů. A proto, když jsem tuto práci dělala, říkala jsem si, že to má smysl, že tímto - vcelku jednoduchým - poznáním krajiny můžeme zachovat hodnoty a tvořit hodnoty další, můžeme zamezit problémům a vlastně tak trochu můžeme zachránit svět (smích). Krajina mě prostě přitáhla. A kdybych to mohla někdy dělat, byla bych ráda...

Děkujeme za rozhovor a přeje, abys našla práci svých snů. /M

O LIDSKÉM CHARAKTERU

*ukázka z knihy HERBÁŘ
Sándora Máraie*

Nejzajímavější jev, s jakým se můžeme setkat v životě člověka, je lidský charakter. Není nic zajímavějšího, překvapivějšího, nevypočitatelnějšího než proces, v němž člověk prozradí své osobité charakterové vlastnosti. Cokoli nám nabízí tento svět: všelijaké kraje a divy přírody, nescíslné podoby pozemské flory a fauny, nic z toho nejví takovou osobitost jako charakter toho či onoho člověka. Jakmile při pozorování světa dospěje náš zájem ke zkoumání lidského charakteru, rázem zjistíme, že právě toto je náš pravý životní úkol. Všechno ostatní, co jsme dosud poznali, obohatilo pouze naše znalosti. Naši duši však může obohatit jen znalost charakterů. To je totiž ta nejbezprostřednější zkušenost člověka o člověku, ano, charakter - to je člověk sám. A poněvadž charakter je člověk sám, nemá význam jakkoli zastírat, že člověk může skrýt svůj charakter stejně tak málo, jako nedokáže tajit svou fyzickou podobu pod nějakou čarodějnickou kápí. Po určitou dobu můžeme v životě nosit umělý vous a různé převleky, nadejde však okamžik, kdy z nás každý kostým spadne a ukáže se skutečnost. Jediný pohyb, jediné slovo, jediný čin nakonec prozradí náš pravý charakter, maskární bál nemůže trvat věčně. A setkání s pravými specifiky lidského charakteru je nejsilnějším zážitkem, jakého můžeme být účastni.

JAK JE TO BAROKO KRÁSNÉ!

To určitě. Jeho paže nás něžně obejmou, uko-lébají. Nejsou tak kostnaté jako pařáty gotiky. Mají-li však naše náboženské představy barokní křídélka, můžeme zaletět hodně mimo pravdu. Baroko je krásné, ale biblicky řečeno - dejte baroku, co patří baroku, a Bohu, co patří Bohu.

Barokní představivost může být pěknou pastí. Tak třeba druhý příchod Krista...

V barokních kulisách bouřkových mraků, šerosvitu a za barokního hlaholu polnic přichází podruhé Kristus. Kde se asi objeví, abychom ho všichni viděli? Co opačná polokoule? Koule není plocha... Nerýpej do toho! To je boží tajemství! Je to napsáno v Písmu, tak to tak bude. Buď poslušný a neremcej. Vždyť v dnešním světě už to má Církev tak těžké, ještě to zhoršuj!

A co jako zhoršují, když se ptám? Možná se nejvíc postavení církve „zhoršovalo“ tím, že se umlčovali ti, o kterých se říkalo, že vše zhoršují svými otázkami.

Mlč! Toto téma necháme 50 let u ledu a pak se uvidí.

Aha, tak to je geniální! Mám nejasnosti s manželkou. Tak to necháme 50 let u ledu...

Tak mě nemusíte poslouchat, ale já čtu v Novém zákoně toto:

„Odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já. A cestu, kam jdu, znáte.“

Řekne mu Tomáš: „Pane, nevíme, kam jdeš. Jak bychom mohli znát cestu?“

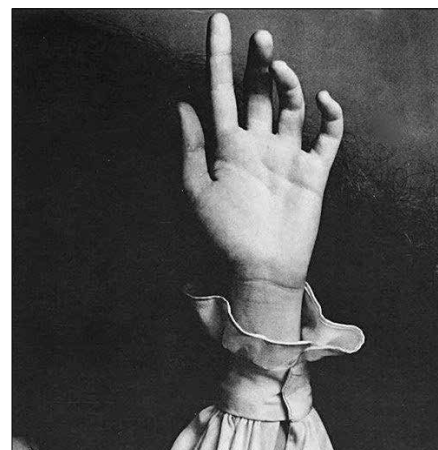
Ježíš mu odpověděl: „Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.

Kdybyste znali mne, znali byste i mého Otce. Nyní ho již znáte, neboť jste ho viděli.“

(J 14, 3-7)

O BOHU

Nikdy jsem si neuměl představit Boha, nejspíš protože není lidský ani pozemský, nýbrž božský. Každý náš pokus představit si a vyjádřit Boha sochou či obrazem vždycky končí zpodobněním nějakého vousatého praotce, jakéhosi náčelníka kmene, oděného do peplu, s bohatou hřívou a huňatým vousem rabína nebo francouzského školního inspektora. Tak zobrazovali Řekové a Římané Dia a Jupitera, stejně jako křesťané Otce. Mě toto vyobrazení vždycky dráždilo a naplňovalo pocitem studu. Boha lidského stříhu s naondulovanými vousy a taky nose, který musí bezpochyby čas od času i vysmrkat, jsem nikdy nebyl schopen vnímat jako Původu. Ze všech vyobrazení Otce, Syna a Duchu svatého mi jako důstojná připadala jen představa svatého Ducha. Svět je stvořen i spravován Bohem, a je tedy jisté, že se podobá i Jemu – Bůh ale nemůže být lidský, protože jinak by musel chodit také k holičům. Tato jednoduchost mne vždy pobuřovala.

Ježíš tady neříká nic o tom, že přijde do Prahy, do Fatimy či Vatikánu, ale říká, že si pro nás přijde a dokonce říká, že známe cestu. Tomáš, který měl vždycky raději víc otázek než méně, říká, že nevíme nic. (Tomáše by v současnosti vyloučili z církve. Furt se něco ptá a přitom nezná pořádně katechismus, kde je všecko. Zajímavé je, že ho Ježíš neodbyl, ale odpověděl mu...)

Tak tedy Tomáš prý neví nic.

Ježíš měl obrovskou trpělivost a dar říkat věci naprosto přesně a výstižně.

„Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne. Kdybyste znali mne, znali byste i mého Otce. Nyní ho již znáte, neboť jste ho viděli.“

Tomáši, kdybys mě znal a dobře pochopil, co jsem tady učil a činil, tak bys věděl, že jsem celou tu dobu svými slovy a skutky ukazoval, že cesta vede přese mne - to znamená, že se musíte stát mnou - jednat a žít tak, jako já jsem činil.

Mnozí se leknou - rouhání! Avšak čtete:

J 17:22-23: „Slávu, kterou jsi dal mně, dal jsem já jim, aby byli jedno, jako my jsme jedno: já v nich a ty ve mně.“

Ježže vy jste si mě postavil na piedestal a vzhlížíte na mě a pějete mi ódy, klaníte se mi - o to fakt nestojím, nejsem žádná primadona - místo abyste šli se mnou (cesta), slyšeli, co vám říkám (pravda) a žili to (život). To není má nepokora, ale osvobozující poznání - ale kdo vidí mě, vidí i Otce - a já chci vidět vás jako sebe - ale musíte mě znát a znát se k mému životu - žít ho. Tuto vaši proměnu nenahradíte úctou, modlením, klaněním, ale jen svým životem. A já si přijdu pro vás, protože už budete mnou - tím mě totiž pozvete. Já přece nebudu násilím někoho uchvacovat a přemlouvat. Co jsem řekl, řekl jsem a vy jste měli dva tisíce let na to, trochu to pochopit. A zdvořilost stranou - v barokních kulisách mě nečekejte! Jiří Stránský, 11.10 2017

Můj Bůh nemá ani vousy, ani peplos. Stojí za vším, coby Síla a Rozum. Bůh je pro mne Záměr, jímž je svět prodchnut. Tento Záměr je vědomý. Proto jsem schopen s Ním rozmlouvat, bez falešných představ, tak jak rozum nepatrný rozmlouvá s Rozumem absolutním, který nadepisujeme velkým písmem.

NALÉHAVÁ PROSBA

Je potěšitelné, že se katolíci začali sdružovat, že jim nestačí jen plnit nedělní povinnost. Pod různými názvy nebo i bez názvu se společně setkávají, modlí se, povzbuzují a informují. Vhodnou náplní těchto setkání mohou být konstituce II. Vatikánského sněmu. Je mimo diskuzi, že se od dob seslání Ducha svatého nesešli na takové úrovni a v takovém počtu biskupové z celého světa (2500). Závěry jejich práce jsou právě tyto konstituce. Číst je a rozjímat je radost duše, modlitba srdce i ducha. Zvláště dnes, kdy se mnozí od II. Vatikána (= od Církve) odvracejí.

Doporučuji na prvním místě konstituci *Lumen gentium* - světlo národů, dále *Gaudium et spes* o církvi v dnešním světě a *Dei Verbum* o Božím zjevení. Zbývá ještě dalších šest konstitucí dle výběru a zájmu. Texty má mít povinně každá farnost ve své knihovně. Děkuji všem, kteří pochopili, proč je má prosba tak naléhavá.

Jan Rybář

Ježíš řekl svým učedníkům: „Odcházím ke svému Otci. Jdu, abych vám připravil místo. Ale opět přijdu. A jednou vás vezmu k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já. Cestu, kam jdu, znáte.“ (Srv. J 14:3-4)

Poprvé (a ve více případech) jsem se setkal u snoubenců se strachem ze hřbitova. Svatbu chtěli v kostele, kde hřbitov není.

Čím to je? Asi jsme něco zanedbali. My přece se svými drahými, kteří nás předešli do věčnosti, žijeme dál ve vědomí, že i oni na nás myslí a přejí nám vše dobré. Při každé bohoslužbě na ně vysloveně myslíme.

Často s někým virtuálně, jen ve své myšlence, mluvíme. Ale když mu to pak nepovíme, ten druhý se nic nedozví. O těch, kteří už prošli smrtí, si myslíme, že vidí do našeho myšlení. Mluvíme-li s nimi a pozveme-li k tomu Boha, pak náš rozhovor může být modlitbou.

Odvážím se ukázat, jak rozmlouvám se svými blízkými. Je to intimní záležitost, ale máte možnost to nečíst.

„Babičko Vacková, Tebe jsem nepoznal a vlastně o Tobě skoro nic nevím. Tady už nemám nikoho, koho bych se na Tebe vyptal. Náš tatínek toho mnoho nenamluvil.“

Copak jsem asi od Tebe zdědil? Po dědečkovi Vackovi vztah ke zvířatům, po dědovi Faltejškovi určitou manuální zručnost, cit pro krásu, radost ze života a možná i trochu z umění vypravěčského. Po babičce Faltejškové touhu po poznávání skrze knihy (ta nejvíce z příbuzenstva četla) a určitý smutek z trápení světa. Copak Tebe nejvíce těšilo? Co Ti dělalo starost? Čím jsi žila?

Děkuji Ti za víc než co znám. Vychovala jsi nám tatínka a jeho sourozence - naše strýce a tetu. Všichni na Tebe rádi vzpomínali... Těším se, až se s Tebou setkám; poznám Tvé osobní bohatství - i to bohatství nebešťana. Ty

už máš nejbližší rodinu „po ruce“. Když my jsme plakali při jejich odchodu z pozemského života, Ty ses s nimi opět ráda shledala. To vědomí nám trochu pomohlo odhlédnout od našeho zármutku.

Bože, Tobě velice děkuji, že nám naše drahé navždy zachováš. Máme velikou naději, že se s našimi drahými jednou znovu - a už navždy - setkáme. Děkujeme Ti za to, co jsme do nich dostali. Všechny krásné chvíle s nimi nám byly ochutnávkou nebe. Od Tebe víme, že krásu nebe vytváří porozumění se všemi a s Tebou. Ty nám pomáháš vytvářet tak pěkné vztahy, že o ně stojíme navždy. ...“

„Milá maminko, nedávno mě jedna mladá paní rekla: „Teprve až když jsem měla děti, jsem poznala, co je láska a jak je silná.“

Maminko, z Tvé lásky k nám se raduji čím dál víc. Čím dál víc objevuji, jak mnoho jsi nám dala. Velice se těším na setkání s Tebou. Říkala jsi: „Mou jedinou vášní je čtení“. Z knih ses vzdělávala a nechávala se nést krásou poezie. Mně se - i díky Tobě - dostalo většího vzdělání než Tobě (v mnohém k Tobě ale stále vzhlížím). Velice mě těší, že se Ti teď - v Náručí boží a ve společenství nebešťanů - dostává největšího poznání a že zakoušíš závatné porozumění a příjemné soužití se všemi nebešťany. Dostalo se Ti toho, po čem jsi nejvíce toužila, na čem Ti nejvíce záleželo.

Po narození jsem nevěděl nic. Od Tebe jsem se mnoho naučil. Až se jednou znovu setkáme - doufám, že budu smět vstoupit - budu malinkým nebešťánkem a od Tebe - jako velkého nebešťana se budu moci opět mnoho co učit. Tu Tvou nynější úroveň poznání Ti velice přejí.

Bože, Tobě velice děkuji za Tvé veliké plány s člověkem. Navždy jsi nám nabídl přátelství závatné krásy. Těším se na další a další překvapení od Tebe.“

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 15.10. 28. v mezidobí
posvícení na Kunčicích
7.15 h. Letohrad Iz 25,6-10a Ž 23
8.45 h. Mistrovice Flp 4,12-20
10.15 h. Kunčice Mt 22,1-14

sobota 21.10. 18 h. Mistrovice

neděle 22.10. 29. v mezidobí
posvícení v Letohradě
diecézní sbírka na misie

7.15 h. Letohrad Iz 45,1,4-6 Ž 96
8.45 h. Lukavice 1 Sol 1,1-5b
10.15 h. Orlice Mt 22,15-21

sobota 28.10. 18 h. Lukavice

neděle 29.10. 30. v mezidobí
posvícení na Orlici a na Šedivci
7.15 h. Letohrad Ex 22,20-26 Ž 18
8.45 h. Šedivec 1 Sol 1,5c-10
10.15 h. Orlice Mt 22,34-40

středa 1.11. **Slavnost Všech svatých**

17.00 Mistrovice

18.30 Letohrad

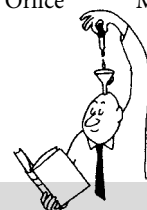
čtvrtek 2.11. **Památky zemřelých**

17.00 h. Lukavice

18.30 h. Orlice

sobota 4.11. 18 h. Mistrovice

neděle 5.11. 31. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Mal 1,14b-2; 8-10
8.45 h. Lukavice Ž 131 1 Sol 2,7b-9.13
10.15 h. Orlice Mt 23,1-12

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741